



ČESKÁ REPUBLIKA  
ROZSUDEK  
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobce: I. M.

proti  
žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí  
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 4. 2024, č. j. MPSV-2024/37766-421/1,  
ve věci podpory v nezaměstnanosti

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 22. 4. 2024 č. j. MPSV-2024/37766-421/1 **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhal zrušení rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 22. 4. 2024, č. j. MPSV-2024/37766-421/1 (dále „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajská pobočka v Ostravě ze dne 7. 12. 2023, nepřiznávající žalobci podporu v nezaměstnanosti od 1. 9. 2023.
2. Žalobce namítl nesprávné posouzení ukončení výdělečné činnosti. Žalobce podnikal pouze

Shodu s prvopisem potvrzuje I.Ch.

v opravě automobilů a tuto ukončil ze zdravotních důvodů, protože „se mu ozvaly záda“. Správní orgány nesprávně považují tento důvod ukončení za neprokázaný, ačkoliv jeho ošetřující lékař k dotazu žalovaného uvedl, že je schopen práce, ale nikoliv v opravě automobilů. Žalobce podle zákona nemusí splnit žádné další podmínky ani neuvádí, za jakých podmínek může ukončit podnikání ze zdravotních důvodů. Proto žádal napadené rozhodnutí zrušit.

3. Žalovaný ve svém vyjádření shrnul dosavadní průběh řízení před správními orgány a odkázal na napadené rozhodnutí, které považuje za správné; rozvedl argumentaci v něm uvedenou.

*Zjištění ze správního spisu:*

4. Soud ze správního spisu zjistil, že žalobce dne 1. 9. 2023 požádal o zprostředkování zaměstnání a o podporu v nezaměstnanosti. V žádosti uvedl, že v posledních dvou letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání pobíral podporu v nezaměstnanosti a v posledních dvou letech vykonával jinou výdělečnou činnost „OSVČ“ v době od 1. 8. 2023 do 31. 8. 2023. Následně doplnil, že přestal podnikat z důvodů zdravotních – bolest páteře a předložil rentgenový nále z 14. 8. 2023. Uvedl, že není v nemocenském stavu.
5. Úřad práce vyžádal mj. sdělení Okresní správy sociálního zabezpečení, která dne 6. 9. 2023 potvrdila mj. vedení žalobce jako osoby samostatně výdělečně činné v době od 1. 8. 2023 do 31. 8. 2023, dále v době od 1. 12. 2022 do 31. 12. 2022 a od 1. 2. 2021 do 31. 7. 2021. Potvrdila doby důchodového pojištění v posledních třech letech takto: od 1. 1. 2020 do 29. 2. 2020, od 1. 2. 2021 do 31. 7. 2021 a od 1. 12. 2022 do 31. 12. 2022. Dále mezi podklady pro rozhodnutí založil výpis z veřejné části živnostenského rejstříku žalobce. Vyžádal si zprávu praktického lékaře žalobce, který ji podal dne 22. 11. 2023.
6. Žalobce na výzvu úřadu práce doložil lékařské zprávy z 21. 9. 2023 a 15. 11. 2023 a žádanky na vyšetření. Navrhl znalecký posudek nebo vyšetření „revizním lékařem“ úřadu práce.
7. Úřad práce dne 7. 12. 2023 žalobci podporu v nezaměstnanosti nepřiznal, neboť ke skončení samostatné výdělečné činnosti nedošlo z důvodů uvedených v § 49 odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb., (dále jen „zákon o zaměstnanosti“). K návrhu na přezkoumání zdravotního stavu znalcem nebo revizním lékařem poukázal na ustanovení § 42 zákona o zaměstnanosti, ze kterého vyplývá uchazeči povinnost doložit rozhodné skutečnosti pro přiznání a poskytování podpory. Důkaz odmítl též s odkazem na ustanovení § 21 zákona o zaměstnanosti.
8. Proti rozhodnutí podal žalobce odvolání. V něm uvedl, že podnikání skončil ze zdravotních důvodů, stále je v rehabilitaci a má problémy s páteří.
9. O odvolání rozhodl žalovaný nyní napadeným rozhodnutím, v němž se se závěry úřadu práce ztotožnil. Poukázal na to, že žalobce dle výpisu z živnostenského rejstříku podnikal v oborech provozování autoškoly, silniční motorová doprava, výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1-3 živnostenského zákona a opravy silničních vozidel. Z potvrzení jeho praktického lékaře vyplývá, že nemohl z důvodu svých zdravotních obtíží vykonávat fyzicky namáhavou práci, zvedání těžkých břemen a podobně. Vzhledem k šíři činností, ke kterým má žalobce živnostenské oprávnění, mu zdravotní stav nevylučuje vykonávat výdělečnou činnost zcela. Omezení nepokrývá všechny činnosti, k jejichž provozování je žalobce oprávněn (strana 11 napadeného rozhodnutí). Žalovaný analogicky poukázal na situaci zaměstnance, který za takové situace má právo žádat o převedení na jinou práci. Tak

i žalobce mohl pokračovat v jiných činnostech, ke kterým měl živnostenské oprávnění. Žalovaný dále poukázal na to, že žalobce ukončil svou výdělečnou činnost ještě před vyšetřením odborným lékařem – neurologem, které proběhlo až 21. 9. 2023, a ke kterému byl odeslán svým praktickým lékařem. Neurolog doporučil žalobci rehabilitace a kontroly dle stavu a žalobce nebyl uznán práce neschopným; nebylo nijak konstatováno, že by byl stav žalobce neslučitelný s výkonem dosavadní samostatné výdělečné činnosti. Žalovaný poukázal na to, že řízení o přiznání podpory v nezaměstnanosti je řízením o žádosti a je na žalobci, aby v něm tvrdil a prokázal své zdravotní obtíže a jejich rozsah; ztotožnil se v tomto s posouzením úřadu práce.

*K námitce nesprávného posouzení ukončení výdělečné činnosti*

10. Mezi účastníky není sporu o tom, že žalobce před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání vyčerpal celou podpůrčí dobu. Zákon o zaměstnanosti stanoví v takovém případě uchazeči zvláštní podmínky pro podporu v nezaměstnanosti k obecným podmínkám uvedeným v § 39 zákona o nezaměstnanosti. Tyto zvláštní podmínky vyplývají z § 49 zákona o zaměstnanosti a týkají se potřebné doby důchodového pojištění. Nemusí být splněny pouze ve vyjmenovaných situacích. Takovou situací je „skončení zaměstnání nebo výdělečné činnosti ze zdravotních důvodů“.
11. Konkrétně z § 49 odst. 1 zákona o zaměstnanosti vyplývá: *uchazeč o zaměstnání, kterému v posledních 2 letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání uplynula celá podpůrčí doba, má nárok na podporu v nezaměstnanosti, pokud po uplynutí této podpůrčí doby získal zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 6 měsíců; tato doba se nevyžaduje v případech, kdy uchazeč o zaměstnání skončil zaměstnáním nebo výdělečnou činností ze zdravotních důvodů nebo skončil zaměstnání z důvodů uvedených ve zvláštním právním předpise <sup>36)</sup> nebo proto, že zaměstnavatel porušil podstatnou povinnost vyplývající z právních předpisů, kolektivní smlouvy nebo sjednaných pracovních podmínek. Současně musí být splněna podmínka celkové doby předchozího zaměstnání [§ 39 odst. 1 písm. a)].*
12. Podle názoru prvostupňového orgánu i žalovaného, žalobce měl živnostenská oprávnění nejen k opravě automobilů, které podle vlastního tvrzení nemohl pro potíže s páteří vykonávat, ale i další, jejichž šíře vyloučila, aby uvedené zdravotní potíže žalobce k ukončení jeho výdělečné činnosti vedly.
13. Krajský soud se s názorem správních orgánů neztotožňuje.
14. Z citovaného § 49 odst. 1 zákona o zaměstnanosti explicitně nevyplývá, co se rozumí pojmem *jiná výdělečná činnost*. Pojem není ani legálně definován. Nicméně, pracuje s ním též ustanovení § 39 odst. 1 zákona o zaměstnanosti, upravující obecné podmínky pro vznik nároku na podporu v nezaměstnanosti, které v písmenu a) stanoví: *nárok na podporu v nezaměstnanosti má uchazeč o zaměstnání, který získal v rozhodném období (§ 41) zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění podle zvláštního právního předpisu v délce alespoň 12 měsíců (dále jen „předchozí zaměstnání“); překrývají-li se doby důchodového pojištění, započítávají se jen jednou*. Z uvedeného vyplývá, že jinou výdělečnou činností podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona o zaměstnanosti se rozumí taková činnost, kterou lze získat důchodové pojištění. Vzhledem k tomu, že obě ustanovení (§ 39 a § 49) upravují podmínky vzniku nároku téhož, tedy nároku na podporu v nezaměstnanosti, musí mít pojem *jiná výdělečná činnost* v obou ustanoveních stejný význam. Konečně i ustanovení § 49 zákona o zaměstnanosti vyžaduje, aby jiná výdělečná činnost zakládala důchodové pojištění, byť ve

větě před středníkem. Tomu odpovídá i důvodová zpráva k § 49 zákona o zaměstnanosti. Ta sice explicitní odpověď na otázku, co se *jinou výdělečnou činností* myslí, rovněž nedává, ale vyplývá z ní důvod, proč je určitá doba jejího výkonu požadována. Tímto důvodem je, aby se uchazeč podílel na vytváření zdrojů pro financování státní politiky zaměstnanosti. Konkrétně důvodová zpráva uvádí: „*Běh nové podpůrčí doby může nastat až po určité době, kdy uchazeč o zaměstnání skutečně pracoval a podílel se a podílel se na vytváření zdrojů pro financování státní politiky zaměstnanosti.*“

15. Lze tedy uzavřít, že jinou výdělečnou činností se pro účely § 49 odst. 1 zákona o zaměstnanosti rozumí taková činnost, která zakládá účast na důchodovém pojištění, a to podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), na který odkazuje § 39 odst. 1 písm. a) zákona o zaměstnanosti.
16. Podle § 11 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, je *dobou pojištění (...) doba účasti na pojištění osob, uvedených v § 5 odst. 1 a v § 5 odst. 4, za kterou bylo v České republice zapláceno pojistné*. Pojištění osob samostatně výdělečně činných upravuje obecně § 5 odst. 1 písm. e) téhož zákona: *pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastny osoby samostatně výdělečně činné*. Speciálně pojištění osob samostatně výdělečně činných upravuje § 9 téhož zákona, který v odstavci druhém písm. a) stanoví, za *osobu samostatně výdělečně činnou se pro účely pojištění považuje osoba, která ukončila povinnou školní docházku a dosáhla věku aspoň 15 let a vykonává samostatnou výdělečnou činnost*. Podle třetího odstavce *výkonem samostatné výdělečné činnosti podle odstavce 2 písm. a) se rozumí provozování živnosti na základě oprávnění provozovat živnost podle zvláštního zákona, pokud se příjmy dosažené výkonem činností uvedených v písmenech a) až f) považují podle zákona o daních z příjmů za příjmy ze samostatné činnosti*.
17. Z uvedeného vyplývá, že důchodové pojištění zakládá nikoliv pouze živnostenské oprávnění, ale jen takové živnostenské oprávnění, ze kterého má pojištěnec zdanitelné příjmy. Přeneseno do režimu zákona o zaměstnanosti, jinou výdělečnou činností se rozumí provozování takové činnosti, ke které má žadatel živnostenské oprávnění a současně ze které mu vyplývají příjmy podléhající dani z příjmů, neboť jen takové provozování živnosti vede k účasti na důchodovém pojištění.
18. Úřad práce i žalovaný svou argumentaci založili na tom, že žalobce měl v okamžiku ukončení provozování oprav automobilů zapsána živnostenské oprávnění k provozování dalších činností, k jejichž ukončení nebyl zdravotní důvod. Neuvažili však, že živnostenské oprávnění znamená pouze oprávnění živnost provozovat (viz též § 10 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb.), nikoliv, že živnost je skutečně provozována a vyplývají z ní zdanitelné příjmy tak, aby zakládala účast na důchodovém pojištění. Pouze v takovém případě totiž jde o *jinou výdělečnou činnost* ve smyslu § 49 odst. 1 zákona o zaměstnanosti. Úvaha správních orgánů, že zdravotní důvody musí pokrývat „celou šíři činností“, ke kterým měl žalobce živnostenské oprávnění, tak nemá oporu v zákoně. Žalobce konstantně tvrdí, že provozoval pouze jednu živnost, a to údržbu motorových vozidel a jejich příslušenství. Ze spisu nevyplývá, že by žalobcovu účast na důchodovém pojištění zakládala i některá z dalších živností, ke kterým měl žalobce oprávnění. Správní orgány ani nic v tomto směru nezjišťovaly, vycházejí z mylného předpokladu, že postačí pouze živnostenské oprávnění k jejich provozování, aby šlo o jinou výdělečnou činnost podle § 49 odst. 1 zákona o zaměstnanosti. Pokud žalobce fakticky neprovozoval živnosti, ke kterým měl oprávnění, tak, aby z nich získané příjmy podléhaly dani z příjmů, a tedy založily jeho účast na

důchodovém pojištění, není pro účely naplnění podmínky podle § 49 odst. 1 zákona o zaměstnanosti relevantní, zda zdravotní obtíže, kterých se dovolává, brání v jejich výkonu.

19. Krajský soud nepřisvědčil ani srovnání s postavením zaměstnance, který má právo žádat převedení na jinou práci. V tomto není postavení osoby vykonávající *jinou výdělečnou činnost* a zaměstnance srovnatelné již proto, že institut převedení na jinou práci primárně sleduje jiný cíl – ochranu před ztrátou zaměstnání, když ztráta zdravotní způsobilosti nebo zdravotní omezení brání zaměstnanci vykonávat dosavadní práci jsou obecně výpovědním důvodem (§ 52 písm. d) a e) zákona č. 262/2006 Sb.), a rovněž před ztrátou mzdy (§ 139 zákona č. 262/2006 Sb.). Právo na převedení na jinou práci tak nelze zaměňovat s povinností v podstatě „rozjet“ nové podnikání, což žalovaný po žalobci požaduje. Taková povinnost nemá zákonný základ a nelze ji ukládat ani s přihlédnutím k zásadě rovného zacházení, když by k rovnosti mezi těmito skupinami nejenže nevedla, ale naopak by založila neodůvodněnou nerovnost ve vztahu k osobám provozující jinou výdělečnou činnost.

*K námitce nesprávného posouzení příčinné souvislosti mezi zdravotním stavem a ukončením jiné výdělečné činnosti*

20. Druhým důvodem nepřiznání podpory v nezaměstnanosti žalobci bylo neprokázání příčinné souvislosti mezi zdravotním stavem žalobce a skončením jeho jiné výdělečné činnosti. Žalobce v žalobce tvrdí totéž, co uváděl v celém správním řízení, tedy že má potíže s páteří, jeho onemocnění je středně těžké a musí si dávat pozor. Dovolává se lékařských zpráv, které předložil.
21. Podle žalovaného žalobce neprokázal, že svou výdělečnou činnost skončil ze zdravotních důvodů. Důvodem pro neprokázání je to, že nevyčkal na vyšetření odborným lékařem a současně, že neurolog jej neuznal práce neschopným a nekonstatoval, že by jeho stav byl neslučitelný s výkonem dosavadní samostatné výdělečné činnosti.
22. Krajský soud v neurologické zprávě z 21. 9. 2023 ověřil, že z ní skutečně vyplývá toliko diagnóza a poučení o léčebném režimu. K výkonu manuální práce se však vyjádřil praktický lékař dne 15. 11. 2023, podle kterého žalobcovo onemocnění *„vylučuje i podnikání s jakoukoliv manuální prací“*: Vyjádřil se ještě podruhé k dotazu úřadu práce, zda zdravotní stav vylučuje i výkon ostatních živností. K tomu uvedl dne 22. 11. 2023, že *„pracovní omezení by se týkalo fyzicky namáhavé práce, zvedání těžkých břemen a podobně“* a dále se vyjádřil k výkonu ostatních živnostenských oprávnění, které tyto fyzicky namáhavé práce nevyžadují.
23. Závěr žalovaného o neprokázání skutečnosti, že žalobce opravu automobilů ukončil ze zdravotních důvodů, je nepřezkoumatelný z důvodu, že se žalovaný nevypořádal se stanoviskem praktického lékaře o neschopnosti žalobce vykonávat namáhavé manuální práce, a ustal pouze na posouzení závěrů neurologa, ze kterého žádné vyjádření ve vztahu k manuální práci žalobce nevyplývá. Krajský soud nepovažuje za samo o sobě relevantní, že žalobce nebyl neurologem uznán práce neschopný. Tzv. pracovní neschopenku by lékař vystavil jen tehdy, pokud by o to byl žalobcem požádán, což ze spisu není zřejmé, zda tak žalobce učinil. Nelze tak dovozovat, že by neurolog žalobce neuznal práce neschopným proto, že by žalobce práce schopný byl, stejně tak nelze bez dalšího dovozovat, že by jeho onemocnění nebránilo ve výkonu manuální činnosti jen proto, že zpráva neurologa v tomto směru nic nehovoří. Krajský soud nepovažuje dále za samo o sobě relevantní, že žalobce ukončil svou činnost ještě předtím, než byl vyšetřen neurologem. Pokud žalobce trpěl

obtížemi, které tvrdí a které mu bránily vykonávat jinou výdělečnou činnost, je logické, že tuto vykonávat prostě nemohl a ukončil ji, bez ohledu na to, že na vyšetření odborným lékařem musel čekat. Vyšetření odborného lékaře pak mohlo zpětně potvrdit žalobcova zdravotní omezení.

24. Argumentace žalovaného je dále vadná v důsledku procesního pochybení, které mohlo mít za následek nezákonnost jeho rozhodnutí. Žalovaný se totiž nesprávně vypořádal s žalobcovým návrhem na zpracování znaleckého posudku nebo vyšetření revizním lékařem. Podle žalovaného takového postupu brání ustanovení § 42 odst. 2 zákona o zaměstnanosti, ze kterého vyplývá povinnost uchazeče o zaměstnání doložit skutečnosti rozhodné pro posouzení žádosti: *skutečnosti rozhodné pro přiznání a poskytování podpory v nezaměstnanosti je uchazeč o zaměstnání povinen doložit krajské pobočce Úřadu práce, a to například evidenčním listem důchodového pojištění, potvrzením o zaměstnání, potvrzením o výši průměrného výdělku, dokladem o výkonu jiné výdělečné činnosti, u osoby samostatně výdělečně činné potvrzením o době trvání účasti na důchodovém pojištění a o vyměřovacím základu pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pokud si tyto skutečnosti nemůže Úřad práce podle odstavce 3 zjistit sám.*
25. K tomuto ustanovení se judikatura správních soudů vyjádřila již opakovaně. Krajský soud považuje za užitečné ocitovat zde závěry Nejvyššího správního soudu přijaté v rozsudku č. j. 8 Ads 136/2021-34 ze dne 21. 4. 2023, které na posuzovanou věc plně dopadají:

[23] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 19. 9. 2017, čj. 9 Ads 204/2016-20, akcentoval, že správní řízení o přiznání podpory v nezaměstnanosti je řízením o žádosti. Jeho průběh je tedy zcela v dispozici žadatele. Je proto primárně na něm, aby označil a předložil důkazy na podporu svých tvrzení (§ 52 správního řádu), což ještě více zdůrazňuje citovaný § 42 odst. 2 zákona o zaměstnanosti. Zároveň však platí, že jde o řízení ovládané zásadami správního řízení, mezi které patří zásada součinnosti s dotčenými osobami a zásada materiální pravdy. Zásada materiální pravdy je zakotvena v § 3 správního řádu, podle kterého, *nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Tato zásada je dále rozvedena v § 50 odst. 2 a 3 správního řádu, podle nějž správní orgán zásadně opatřuje potřebné podklady pro vydání rozhodnutí a je povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu (rozsudek NSS ze dne 18. 3. 2015, čj. 3 Ads 112/2014-31). V souladu s touto zásadou je povinností správního orgánu „z vlastní iniciativy a vlastními prostředky objasňovat sporné, pochybné nebo zpochybněné skutečnosti“ (rozsudek NSS ze dne 25. 11. 2003, čj. 6 A 114/2000-36).*

[24] Účastníci správního řízení jsou povinni označit důkazní prostředky k prokázání svých tvrzení. Avšak právě z důvodu uplatnění zásady materiální pravdy není správní orgán návrhy účastníků vázán a není v zásadě zbaven odpovědnosti za dostatečné zjištění skutkového stavu. Důkazní povinnost účastníků řízení dle § 52 správního řádu se projevuje silněji v řízení o žádosti, (Vedral, J. Správní řád. Komentář. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 523-4), což je právě i řízení o přiznání podpory v nezaměstnanosti. Z ustanovení § 42 odst. 2 zákona o zaměstnanosti vyplývá, že *skutečnosti rozhodné pro přiznání a poskytování podpory v nezaměstnanosti je uchazeč o zaměstnání povinen doložit. Tuto povinnost však nelze vykládat tak, že odpovědnost za zjištění skutkového stavu věci je přenesena na uchazeče. Vyplývá z něj pouze, že uchazeč je povinen zajistit podklady pro rozhodnutí správního orgánu, což představuje výjimku z obecného pravidla obsaženého v § 50 odst. 2 správního řádu (rozsudek NSS ze dne 27. 8. 2014, čj. 3 Ads 91/2013-47).*

(...)

Shodu s prvopisem potvrzuje I.Ch.

[31] *Judikatura NSS dále dovodila, že v případě pochybností správního orgánu, že uchazeč ve své žádosti neuvedl dostatek informací nebo je dostatečně nepodložil, je jeho úkolem, aby uchazeče vyzval k dodatečnému doplnění žádosti. Až pokud by uchazeč neposkytl potřebnou součinnost (§ 50 odst. 2 věta třetí správního řádu) a správní orgán by nebyl schopen obstarat si potřebné informace či podklady sám, mohl by správní orgán žádosti z takového důvodu nevyhovět. Jen takovým postupem budou plně respektovány zásady činnosti, jimiž je správní orgán ze zákona vázán (rozsudek NSS ze dne 27. 8. 2015, č. 2 Ads 106/2015-31). (zdůraznění podtržením provedl krajský soud).*

26. V nyní posuzované věci úřad práce vyzval žalobce opakovaně k doložení lékařských zpráv, na což žalobce reagoval a lékařské zprávy předložil. Pro případ pochybností žalobce navrhl zpracování znaleckého posudku. Otázka, zda žalobcův zdravotní stav mu brání ve výkonu jeho výdělečné činnosti, je otázkou odbornou. Ze zákona o zaměstnanosti nevyplývá, jakým způsobem má uchazeč o zaměstnání prokázat, že jinou výdělečnou činnost ukončí ze zdravotních důvodů. V případech neupravených zákonem o zaměstnanosti se použije zákon č. 500/2004 Sb., správní řád (viz § 1 odst. 2 správního řádu). Ten v § 56 upravuje znalecký posudek jako podklad pro rozhodnutí pro případ, kdy *rozhodnutí závisí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, které úřední osoby nemají, a jestliže odborné posouzení skutečností nelze opatřit od jiného správního orgánu*. Žalovaný ani úřad práce neuvedli, zda je zde některá z uvedených okolností, která jim brání znalecký posudek opatřit, pokud považovali tvrzení žalobce neprokázaná jím předloženými listinami a měli proto o této odborné otázce pochybnosti. Pouze se odkázali na důkazní povinnost žalobce. Jak však uvedl Nejvyšší správní soud ve výše citovaném rozsudku, ustanovení § 42 odst. 2 zákona o zaměstnanosti nezbavuje správní orgány povinnosti zjistit skutkový stav bez důvodných pochybností a neumožňuje odpovědnost z jeho zjištění plně ponechat na účastníku řízení a z tohoto důvodu neprovést jím navržený důkaz. Krajský soud nemá žádný důvod se od tohoto názoru jakkoliv odchýlit. Konečně, důvody, pro které je možné důkazní návrh odmítnout, precizoval Ústavní soud v nálezu sp. zn. I ÚS 118/09 ze dne 8. 12. 2009, který je judikaturou správních soudů hojně následován (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j. 10 Afs 5/2014-32 z 29. 5. 2014). Jsou jimi nedostatek vypovídací potence navrženého důkazu, jeho nadbytečnost, anebo jeho nerelevance. Ani jednoho z těchto důvodů se správní orgány nedovolaly.

#### *Závěr a náhrada nákladů řízení*

27. Ze všech výše uvedených důvodů krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm je vázán právním závěrem, že jinou výdělečnou činností ve smyslu § 49 odst. 1 zákona o zaměstnanosti se rozumí činnost, která žalobci založila důchodové pojištění, a není relevantní, zda žalobce měl živnostenské oprávnění i k jiným činnostem, které neprovozoval a které nezaložily jeho účast na důchodovém pojištění.
28. Žalovaný opětovně posoudí podklady pro rozhodnutí a posoudí žalobcovy důkazní návrhy, přičemž případné neprovedení důkazu řádně odůvodní některým z judikaturou akceptovaných důvodů. Je současně vázán závěrem soudu, že zamítnout žádost pro nesplnění důkazní povinnosti uchazeče je možné podle § 42 odst. 2 zákona o zaměstnanosti jen tehdy, pokud správní orgány objektivně nemohou důkaz provést a žalobce jej neposkytne.
29. Vzhledem k tomu, že v řízení byl plně procesně úspěšný žalobce, vzniklo mu v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení. Vzhledem k tomu, že

podle obsahu spisu žalobci žádné náklady nevznikly, soud rozhodl tak, že žádnému z účastníků řízení právo na náhradu nákladů nepřiznal.

**Poučení:**

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 21. května 2025

JUDr. Zora Šmolková  
samosoudkyně